

Toetsingsadvies over de inhoud
van het milieu-effectrapport
Golfresort Sterna Bergen (L)

27 september 1991

270-100

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Toetsingsadvies

Toetsingsadvies over de inhoud van het milieu-effectrapport
Golfresort Sterna Bergen (L)/
[Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-216-0
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Bergen (Limburg) /
golfbanen ; Bergen (Limburg).

Aan het College van Burgemeester
en Wethouders van Bergen
Postbus 140
5854 ZJ Bergen (L)

uw kenmerk

-

uw brief

9 juli 1991

ons kenmerk

U1205-91/Ro/yh/270-99

onderwerp

Toetsingadvies over het MER
Golfresort Sterna Bergen

Utrecht,

27 september 1991

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van het milieueffectrapport (MER) Golfresort Sterna te Bergen.

Hierbij bied ik u overeenkomstig artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne het advies aan van de Commissie.

In het advies komt de Commissie tot de conclusie dat het MER voldoende informatie bevat om het bestemmingsplan te kunnen wijzigen. Niettemin zijn er een aantal punten, waaraan naar haar mening aandacht moet worden besteed bij de verdere besluitvorming over en de uitvoering van het voornemen. Hiervoor verwijs ik u naar hoofdstuk 2 van het advies.

Ik vraag uw bijzondere aandacht voor het volgende.

1. In het MER wordt ervan uitgegaan dat de berekening van de golfbaan plaatsvindt met oppervlaktewater, dat in buffervijvers wordt opgeslagen. De Commissie maakt hierover in het advies een aantal opmerkingen.

Het gebruik van grondwater maakt geen deel uit van de voorgenomen activiteit; het MER geeft hierover dan ook geen informatie.

Gezien de slechts indicatieve beschrijving in het MER van de (geo)hydrologische situatie is de Commissie van mening dat indien zou worden besloten gebruik te maken van grondwater (als het gebruik van oppervlaktewater uit de buffervijvers niet mogelijk mocht zijn) er sprake is van een wijziging in de voorgenomen activiteit, die aanpassing van het MER noodzakelijk zal maken. Met name zal in

dat geval de invloed van deze activiteit op de geohydrologische situatie diepgaand moeten worden beschreven en zal de mogelijke beïnvloeding hierdoor van de ecosystemen moeten worden vastgesteld.

2. Het MER richt zich vooral op de golfbaan en beschrijft daarvoor een principe-opzet. Over de precieze inrichting en het beheer van de golfbaan geeft het MER weinig informatie.

Wel worden in het MER verschillende intenties uitgesproken ten aanzien van de inrichting en het toekomstig beheer van het gebied. De Commissie adviseert dergelijke voornemens om te zetten in concrete en schriftelijk vastgelegde afspraken.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de besluitvorming over het voornemen. Zij zal, vooral met het oog op het onder punt 1 genoemde, graag vernemen op welke wijze u daarbij met de in het MER beschreven alternatieven en milieugevolgen rekening heeft gehouden. Ook zou zij graag op de hoogte blijven van de wijze waarop de evaluatie zal plaatsvinden en het tijdstip van verslaglegging daarvan.

dr. H. Cohen,
voorzitter

TOETSINGSADVIES OVER DE INHOUD VAN HET
MER GOLFRESORT STERNA BERGEN (L)

Advies op grond van artikel 41z, eerste en tweede lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over het milieu-effectrapport Golfresort Sterna Bergen (L);

uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bergen door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

de werkgroep milieu-effectrapportage
Golfresort Sterna Bergen (L),

de secretaris,

mr. E.M. van Rosmalen

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 27 september 1991

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. ALGEMENE INDRUK VAN HET MER	2
3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN	3
3.1 Probleemstelling en doel	3
3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven	3
3.3 Te nemen en eerder genomen besluiten	6
3.4 Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling	6
3.5 Gevolgen voor het milieu	7
3.6 Vergelijking van de alternatieven	8
3.7 Leemten in kennis, evaluatie achteraf	8
3.8 Samenvatting van het MER	9

BIJLAGEN

- 1A. Brief van bevoegd gezag d.d. 9 juli 1991 inzake bekendmaking van het MER.
- 1B. Brief van bevoegd gezag d.d. 16 juli 1991 inzake verlenging adviestermijn.
2. Tekst van de openbare bekendmaking d.d. 9 juli 1991.
3. Projectgegevens en samenstelling werkgroep.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

Sterna Holland B.V. te Amsterdam (initiatiefnemer) heeft het voornemen twee 18-holes golfbanen, een hotel en bijbehorende voorzieningen, waaronder sportaccommodatie, te realiseren op een deel van het landgoed "Bleyenbeek" in de gemeente Bergen (Limburg). Ten behoeve van de besluitvorming over het te wijzigen bestemmingsplan "Buitengebied" van de gemeente Bergen, wordt de procedure van milieu-effectrapportage (m.e.r.) gevolgd overeenkomstig de regels van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm).

De gemeente Bergen (bevoegd gezag) maakte het MER en het voorontwerpbestemmingsplan op 9 juli 1991 bekend (zie bijlage 1). Per brief van 9 juli 1991 werd de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de inhoud van het MER (zie bijlage 2).

Het MER bestaat uit twee gedeelten: het 'oorspronkelijke MER' (31 oktober 1990) en een aanvulling daarop (april 1991). De toetsing omvat beide rapporten.

Het toetsingskader voor de Commissie voor de m.e.r. wordt gevormd door:

- de inhoudseisen voor een MER, zoals gesteld in artikel 41j van de Wabm, mede gelet op de richtlijnen voor de inhoud van het MER die op 8 mei 1990 door het bevoegd gezag zijn vastgesteld;
- de eis dat het MER geen onjuistheden bevat (art. 41w, lid 2 Wabm).

Dit toetsingsadvies is opgesteld door de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. die ook het advies voor richtlijnen heeft opgesteld. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3.

De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Overeenkomstig art. 41z, lid 2 Wabm heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen opmerkingen en adviezen die mondeling (op de 16 juli 1991 gehouden openbare zitting) en schriftelijk werden ingebracht, in beschouwing genomen. Voor zover deze reacties betrekking hebben op milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit, werden zij in dit advies verwerkt. Voor een overzicht van de reacties wordt verwezen naar bijlage 4.

Hoofdstuk 2 bevat de algemene indruk van het MER. Hoofdstuk 3 bevat de toetsing van het MER aan de richtlijnen en de wettelijke eisen, waarbij in hoofdlijnen de volgorde is aangehouden van de onderwerpen die een MER volgens art. 41j Wabm ten minste moet bevatten.

2. ALGEMENE INDRUK VAN HET MER

Het MER is op zich goed leesbaar. Omdat de aanvullende gegevens in een apart rapport zijn opgenomen is enig zoekwerk nodig om een totaalbeeld te krijgen.

Het kaartmateriaal is niet erg overzichtelijk. Zo ontbreekt op de meeste kaartjes een aanduiding van het plangebied en het studiegebied, en worden verschillende schalen gebruikt.

Zoals in de aanvulling op het MER is gesteld, geeft het MER globale informatie over de inrichting van het gebied (een "principe-opzet") en richt het zich voornamelijk op de golfbaan. Over de bijbehorende voorzieningen (hotel, sportaccommodatie e.d.) en de milieuconsequenties ervan wordt weinig informatie gegeven. Ook de beschrijving van de bestaande milieutoestand en de voorspelling van de milieugevolgen is op onderdelen erg globaal (een "indicatie van de essentiële gevolgen voor het milieu").

De Commissie dient te beoordelen of het MER naar haar oordeel voldoende basis biedt voor de besluitvorming, met andere woorden of het MER voldoende informatie bevat om het milieu bij de bestemmingsplanherziening een volwaardige rol te laten meespelen naast bijvoorbeeld landbouwkundige en economische belangen.

Gezien het stadium van de planvorming door de initiatiefnemer en het globale karakter van het te nemen besluit is de Commissie van mening, dat er voldoende milieu-informatie aanwezig is. Toch heeft de Commissie een groot aantal kanttekeningen geplaatst bij het MER, die naar haar mening nog bijzondere aandacht behoeven. Dit zal kunnen gebeuren door:

- nader onderzoek vóór vaststelling van het bestemmingsplan;
- nader onderzoek vóór de uiteindelijke uitvoering van het project, bijvoorbeeld in het kader van vergunningverleningsprocedures (bouw- en aanlegvergunningen);
- opname van bepaalde aspecten in het op te stellen evaluatieprogramma;
- het opstellen van een beheersplan of -overeenkomst, waarin met name het gebruik van bestrijdingsmiddelen de aandacht verdient.

De belangrijkste opmerkingen van de Commissie hebben betrekking op:

- (Geo)hydrologie: gebrekkige beschrijving van bestaande situatie, die doorwerkt bij de beschrijving van de milieugevolgen (zie 3.4 en 3.5).

Het eventuele gebruik van grondwater voor beregening (als gebruik van oppervlaktewater uit de buffervijvers niet mogelijk mocht zijn) maakt geen deel uit van de voorgenomen activiteit. Het MER geeft hierover dan ook geen informatie. Mocht echter worden besloten tot het gebruik van grondwater, is sprake van een wijziging in de voorgenomen activiteit die aanpassing van het MER noodzakelijk zal maken.

- Flora en fauna: onvolledigheid bij beschrijving bestaande situatie, waardoor effectbeschrijvingen globaal en kwalitatief zijn (zie 3.4 en 3.5);
- Meest milieuvriendelijke alternatief: omdat geen alternatief is ontwikkeld, waarbij de golfbaan gedeeltelijk in het bosgebied is gesitueerd, is de Commissie er niet van overtuigd dat het beschreven meest milieuvriendelijke alternatief inderdaad het meest milieuvriendelijk is (zie 3.2). Overigens heeft de Commissie wel begrip voor de in het MER gekozen benadering.

3. TOETSING VAN HET MER OP ONDERDELEN

3.1 Probleemstelling en doel

De probleemstelling en het doel zijn in het MER kort, maar duidelijk omschreven. De relatie met reeds bestaande golfbanen komt niet aan de orde.

De motivering van de locatiekeuze is summier en niet gebaseerd op milieu-argumenten¹. Met de kwetsbaarheid van het gebied (zie richtlijnen) is derhalve bij de locatiekeuze geen rekening gehouden. Omdat echter sprake is van een particulier initiatief en locatie-aspecten dan een beperkte rol spelen, is de locatiekeuze terecht geen onderwerp van deze m.e.r. gemaakt.

3.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Algemeen

Verspreid over het MER staan de voorgenomen activiteit en alternatieven beschreven (hoofdstuk 4, 8 en 9). Hoewel men enig zoekwerk moet verrichten om een totaalbeeld van de voorgenomen activiteit te krijgen, is de gekozen werkwijze wel bruikbaar.

De beschrijvingen richten zich voornamelijk op de golfbaan²].

Buffervijvers

Voor de berekening van de golfbaan zal gebruik worden gemaakt van oppervlaktewater, dat in buffervijvers wordt opgeslagen. In de aanvulling op het MER wordt hierover onder andere gesteld:

- de buffervijvers worden afgedicht met leem, tenzij dit te doorlatend is; dan wordt kunststoffolie toegepast;
- de onderkant van de vijver kan op 2 meter onder maaiveld worden aangelegd of op 1 meter onder maaiveld (verhoogde ligging).

1 Zie inspraakreacties nrs. 1 en 13 (bijlage 4).

2 Zie ook inspraakreactie nr. 1 (bijlage 4).

De Commissie beschouwt deze mogelijkheden als uitvoeringsvarianten en zij gaat er van uit dat bij de uitvoering van het project een beargumenteerde keuze wordt gedaan. Van belang hierbij zijn de volgende punten:

- Bij de berekening van het benodigde oppervlak van de vijvers is geen rekening gehouden met (netto) wegzijgingsverliezen. De grootte hiervan is afhankelijk van de ligging ten opzichte van de grondwaterstand, terwijl over de ligging van de bekkens ten opzichte van het maaiveld geen uitspraak wordt gedaan. Hiermee hangt samen de vraag of er bij een laag vijverpeil in combinatie met een diepe ligging van de vijver gevaar bestaat voor oppersing van de vijverbodem (onder invloed van het grondwater)³].
- Ook is het van belang te onderzoeken wat de levensduur van de folie is. Als de folie niet meer in tact is, is er tijdens droge perioden met lage beekafvoer misschien niet meer genoeg oppervlaktewater beschikbaar voor beregening; wordt dan grondwater gebruikt?
- Als wordt gekozen voor afdichting met leem, wordt het moeilijk de plassen op te schonen, zodat er verlanding kan optreden.
- In warme, droge perioden kan de kwaliteit van het oppervlaktewater van de buffervijvers verslechteren, bijvoorbeeld door algengroei, of kan de aanwezigheid van (nagenoeg) stilstaand water aanleiding geven tot overlast (b.v. muskietenplagen). In de aanvulling wordt gesteld dat er aan wordt gedacht "de bekkens als een onderling mechanisch stelsel uit te voeren, waarbij het bekken waaruit beregeningswater wordt gewonnen zoveel mogelijk op peil wordt gehouden". Het is de Commissie niet duidelijk wat hiermee wordt bedoeld. Als is bedoeld, dat het water wordt rondgepompt, dan merkt de Commissie op dat het effect van deze werkwijze op de waterkwaliteit waarschijnlijk gering zal zijn.

Blijkens het voorontwerp-bestemmingsplan zal een aanlegvergunning nodig zijn bij vijvers groter dan 4 ha. Gezien de voorgenomen omvang van 4,2 ha zal naar de mening van de Commissie in het kader van deze vergunningverlening antwoord op bovenstaande vragen gegeven moeten worden. Ook wanneer echter vijvers kleiner dan 4 ha worden aangelegd acht de Commissie het van belang dat aan de vraagpunten vooraf aandacht wordt besteed.

Als blijkt dat het niet mogelijk zal zijn water uit de buffervijvers te gebruiken voor beregening van de golfbaan en overgegaan zou worden tot het gebruik van grondwater, dan acht de Commissie nader onderzoek noodzakelijk (zie hoofdstuk 2 van dit advies).

Inrichtingsalternatieven

De beschreven inrichtingsalternatieven verschillen vooral met betrekking tot de ligging van de holes ten opzichte van het beekdal en met betrekking tot de situering van de gebouwen.

3 Zie inspraakreactie nr. 1 (bijlage 4).

Op de richtlijnen met betrekking tot varianten voor inrichting, uitvoering, gebruik en beheer is summier ingegaan. Niet alle daarin genoemde aspecten komen aan bod. De Commissie acht, gezien de faunistische waarden van het gebied, vooral het tijdstip van aanleg van belang; door geen werkzaamheden in het broedseizoen te verrichten, kunnen bijvoorbeeld nadelige effecten voor de avifauna worden beperkt.

Vóór het kappen van bomen zou ook onderzocht moeten worden of deze (zomer- of winter)kolonies van vleermuizen bevatten.

Meest milieuvriendelijke alternatief

In het MER wordt alternatief 2 als het milieuvriendelijk alternatief beschouwd. De Commissie merkt het volgende op:

De Commissie stelde in haar advies voor richtlijnen dat het in de startnotitie gepresenteerde inrichtingsalternatief, waarbij de golfbanen zoveel mogelijk op de landbouwgronden worden aangelegd, niet zonder meer als het meest milieuvriendelijke alternatief kan worden aangemerkt.

In het MER is er toch voor gekozen geen holes in de bosgebieden aan te leggen, onder andere omdat het bos op nationale schaal hoog gewaardeerd wordt.

De Commissie heeft begrip voor deze benaderingswijze. Zij heeft er echter in de aanbiedingsbrief bij het advies voor richtlijnen op gewezen dat de beek in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud wordt aangeduid als biologisch of geomorfologisch waardevolle beek. Daarom vindt de Commissie het jammer dat niet een alternatief is uitgewerkt waarin het beekdal wordt gespaard en enkele holes in het bos worden aangelegd. Dit zou dan gecombineerd kunnen worden met herstel van de natuurlijke waterhuishouding (situatie van voor de ruilverkaveling)⁴.

De afweging tussen de verschillende mogelijkheden kan nu door bevoegd gezag moeilijk worden gemaakt. Om de afweging te kunnen maken of aanleg van holes in het bosgebied al dan niet aanvaardbaar is gezien de optredende milieugevolgen, zou een volwaardige behandeling van een dergelijk alternatief noodzakelijk zijn. Pas dan kunnen de milieugevolgen van (beperkte) aantasting van het bosgebied worden vergeleken met de in het MER geschetste milieugevolgen van aanleg van de holes op cultuurgronden.

Overige aspecten

Het MER stelt dat gebieden met periodiek te hoge grondwaterstanden met behulp van drains zullen worden ontwaterd. De vraag hierbij is hoe lang de drains effectief zullen blijven, als deze maximaal 30 dagen per jaar water afvoeren (blz. 115 MER); hierbij valt te denken aan verstopping door beworteling.

4 Zie in dit verband ook inspraakreacties nrs. 1, 10 en 13 (bijlage 4).

Flora en fauna

De inventarisatie van flora en (vooral) fauna is nogal globaal en oppervlakkig geschied. Hierin zijn de richtlijnen niet gevolgd. De beschrijvingen zijn vooral kwalitatief, waardoor ook de effectbeschrijving niet volledig kan zijn.

De conclusie in het MER dat het plangebied zijn betekenis niet zozeer aan actuele waarden ontleent, is onvoldoende met gegevens onderbouwd.

De Commissie geeft het bevoegd gezag in overweging naar de huidige flora en fauna nog aanvullend onderzoek te (laten) doen om een volledig beeld te kunnen krijgen van de effecten. Deze basisgegevens kunnen ook van dienst zijn om de inrichting en het beheer van de baan te optimaliseren. Zo kunnen bepaalde plantensoorten duiden op plaatselijke verschillen in grondsoort of waterhuishouding, die anders wellicht aan de aandacht ontsnappen⁵. Voor de voornemens om de ecologische infrastructuur te versterken is het nodig zicht te hebben op welke soorten van zo'n structuur gebruik zouden kunnen maken, dat wil zeggen welke soorten in het bos voorkomen. Hetzelfde geldt voor een natte infrastructuur.

De Commissie acht in dit verband de volgende punten het meest van belang:

- Een vegetatiekartering die qua methode beter is aangepast aan de situatie van een gebied met agrarisch gebruik.
- Voor de vogels een inventarisatie ter plaatse. Nu is voornamelijk gebruik gemaakt van een landelijke broedvogelatlas uit 1979, waarbij gegevens zijn overgenomen die betrekking hebben op een gebied van 10 bij 10 kilometer.
- Voor de overige fauna is alleen een overzicht van *te verwachten* soorten gegeven.
- Hoe de inventarisatie van amfibieën tot stand is gekomen, is niet helder. Gezien de te verwachten veranderingen in de hydrologie zijn juist de aan water of vochtige vegetaties gebonden soorten van belang.

3.5 Gevolgen voor het milieu

De gevolgen voor het milieu zijn globaal en voornamelijk kwalitatief beschreven. Dit heeft uiteraard te maken met de weinig gedetailleerde beschrijvingen van de bestaande milieutoestand.

(Geo)hydrologie

In de huidige situatie wordt 67 ha cultuurgrond berekend met 75%

5 In dit verband wijst de Commissie op "Akkeronkruidvegetatie als indicator van het milieu, in het bijzonder de bodemgesteldheid" (Verslagen van landbouwkundige onderzoeken, Bannink c.a., Wageningen 1974).

grondwater en 25% oppervlaktewater. Er worden in het MER geen indicaties gegeven van de hoeveelheid water die hiervoor wordt gebruikt. Ook is niet duidelijk:

- wat de effecten zijn op het freatisch oppervlak en op de beekafvoer als deze onttrekkingen bijna worden beëindigd als gevolg van de voorgenomen activiteit. Hoe zal de overblijvende cultuurgrond worden berekend?
- hoe verhouden de agrarische onttrekkingen zich tot de voorgenomen onttrekkingen ten behoeve van de beregening van de golfbaan?

Het is niet duidelijk welke grondwaterisohypsenkaart is gebruikt bij de beschouwingen over de effecten van de buffervijvers op de grondwaterstroming. Is het effect van de (bijna) beëindiging van de grondwateronttrekkingen van de landbouw hierbij betrokken? Is het effect van kwel naar of wegzijging uit de buffervijvers meegenomen?

Flora en fauna

Zie hetgeen is opgemerkt in par. 3.4.

Er wordt niet ingegaan op de gevolgen van verlichting en van grotere drukte 's avonds op de fauna. Is het bijvoorbeeld nodig faunapassages aan te leggen ']?

Overige aspecten

Wat zijn de effecten van de overgang van akkerbouw op vollegrondstuinbouw, bijvoorbeeld voor gebruik van bestrijdingsmiddelen en bemesting?

3.6 Vergelijking van de alternatieven

De vergelijking van de alternatieven in een tabel is overzichtelijk.

De verschillen tussen de inrichtingsalternatieven onderling en tussen de inrichtingsalternatieven en de autonome ontwikkeling worden uit de vergelijking duidelijk.

3.7 Leemten in kennis, evaluatie achteraf

De gesignaleerde leemten in kennis zullen voor een deel onderwerp kunnen zijn van het in het kader van de besluitvorming op te stellen evaluatieprogramma. De Commissie kan zich echter voorstellen dat er leemten zijn, die het bevoegd gezag nog voor de aanleg van de golfbaan opgevuld wil zien (zie ook hoofdstuk 2 van dit advies).

6 Zie in dit verband ook het advies van de Directie LNO (bijlage 4, inspraakreactie nr. 15).

3.8 Samenvatting van het MER

De samenvatting geeft in grote lijnen een goed beeld van de inhoud van het MER. Wel is de feitelijke beschrijving en aanduiding van milieueffecten naar de mening van de Commissie summier.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over
de inhoud van het MER
Golfresort Sterna Bergen (L)

(Bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1A

Brief van bevoegd gezag d.d. 9 juli 1991, inzake bekendmaking van het MER

GEMEENTEBESTUUR VAN BERGEN (L.)

	Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen :	10 JULI 1991	
nummer :	2104-91	Geadresseerde
dossier :	70-68+69 + 70	
actie naar :	Ro/Selfprospect.	

BIJLAGE(N):

UW KENMERK:

UW BRIEF VAN:

ONS KENMERK:

DATUM:

9 juli 1991

ONDERWERP:

MER Golf resort
hotel Afferden.

Hierbij treft U aan een kennisgeving als bedoeld in artikel 41t van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne betreffende het milieu effect rapport inzake het golf resort hotel te Afferden (L.).

Tevens zijn bijgevoegd een bericht over de terinzagelegging en de openbare zitting op dinsdag 16 juli a.s. en een bericht over de terinzagelegging van het voorontwerp voor het bestemmingsplan "Golfkompleks Bleijenbeek".

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BERGEN (L.),

De sekretaris,

De burgemeester,

G.P.W.H. Braun.

C.W.H.M. Klaverdijk.

Conc.:

Typ.:

Coll.:

Postbus 140
5854 ZJ BERGEN (L.)

Telefoon: 08854-1441
Telefax: 08854-2044
Postbakening: 10.31.598

Bankrelaties: A.B.N. Sargen (L.) nr. 57.98.00.407
Rabobank Bergen (L.) nr. 10.60.02.163

BIJLAGE 1B

Brief van bevoegd gezag d.d. 16 juli 1991, inzake verlenging adviestermijn

GEMEENTEBESTUUR VAN BERGEN (L.)

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	23 JULI 1991
nummer:	2218-91
doelwit:	290-76
registratienummer:	Ro-Se-Bu-Pros-Bib1

De commissie voor de milieu-
effectrapportage
T.a.v. mevvr. E. van Rosmalen
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT.

UW KENMERK:

UW BRIEF VAN:

ONS KENMERK:

DATUM:

2063

16 juli 1991.

ONDERWERP:

Uitstel advies
MER-rapport.

Geachte commissie,

Met ingang van woensdag 10 juli jl. hebben wij het milieu-effectrapport Golf-resort hotel Sterna te Bergen (L.) ter inzage gelegd. Deze terinzagelegging duurt tot en met 9 augustus 1991 binnen welke termijn tevens de openbare zitting wordt gehouden.

Volgens artikel 412 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne wordt Uw commissie tot uiterlijk één maand na de afloop van die termijn in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen.

Dit betekent, dat Uw advies door ons vóór 10 september 1991 ontvangen zou moeten worden.

Wij kunnen ons echter voorstellen dat de vakantieperiode het voor Uw commissieleden redelijkerwijs niet mogelijk maakt vóór die datum een advies te formuleren.

Vandaar, dat wij erom kunnen instemmen, dat Uw advies vóór 1 oktober 1991 wordt uitgebracht.

Het besluit van de gemeenteraad omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan "Golfcomplex Bieijerbeek" kan voor die datum toch niet genomen worden, zodat er geen mogelijkheid is dat een met artikel 412a van de Wabm strijdige situatie ontstaat.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BERGEN (L.)
De secretaris, De burgemeester,

Concl: *AK*
Typ: *KE*
Cell:

Postbus 140
5854 ZJ BERGEN (L.)

Telefoon: 08654-1441
Telefax: 08654-2844
Postrekening: 10.31.658

Bankrelaties: A.B.N. Bergen (L.) nr. 57.98.00.407
Rabobank Bergen (L.) nr. 10.60.02.163

BIJLAGE 2

Tekst van de openbare bekendmaking d.d. 9 juli 1991

GEMEENTE BERGEN (L.)

BEKENDMAKING.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen (L.) maken bekend, dat met ingang van woensdag 10 juli 1991 gedurende een maand in het gemeentehuis op de afdeling administratief juridische zaken tijdens werkuren of desgevraagd gedurende drie aaneengesloten uren per week buiten werkuren ter inzage zal liggen het milieu-effect-rapport voor een Golf-ressort hotel op het landgoed Bleijenbeek te Afferden (L.). Tot en met vrijdag 9 augustus 1991 kan een ieder schriftelijk opmerkingen omtrent het rapport indienen bij burgemeester en wethouders van Bergen (L.), waarbij degene die dat wenst kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Op verzoek kan men tegen betaling van de kosten een exemplaar van die stukken in zijn bezit krijgen. Verder kan een ieder tijdens een openbare zitting op dinsdag 16 juli 1991 om 20.00 uur in Afferden (L.) mondeling opmerkingen over het milieu-effect-rapport uitbrengen. De opmerkingen mogen slechts betrekking hebben op het niet voldoen van het rapport aan de richtlijnen dan wel op onjuistheden die het rapport bevat. De zitting wordt gehouden in het gemeenschapshuis "Iedershaus", Kapelstraat 5 te Afferden (L.).

Bergen (L.), 9 juli 1991.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BERGEN (L.),
De secretaris, De burgemeester,

G.P.W.H. Braun.

C.W.H.M. Klaverdijk.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Sterna Holland B.V.

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Bergen

Besluit: Wijziging van het bestemmingsplan buitengebied

Activiteit: het voornemen betreft de aanleg van twee 18-holes golfbanen met oefenbanen en bijbehorende voorzieningen, een hotel en enkele sportaccomodaties op het landgoed Bleijenbeek. Het totale plangebied beslaat ca. 256 ha.

Stand van zaken: De m.e.r.-procedure ging van start op 10 januari 1990 met de openbare bekendmaking van het voornemen. De Commissie bracht advies voor richtlijnen uit op 11 april 1990. De richtlijnen werden vastgesteld op 8 mei 1990. Het MER werd te zamen met het voorontwerp-bestemmingsplan op 10 juli 1991 ter inzage gelegd. In verband met de vakantieperiode werd de adviestertermijn van de Commissie verlengd tot 1 oktober 1991.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J.A. van den Berg
dr. H. Cohen (voorzitter)
dr. J.M. Drees (adviseur)
ir. P.G. Meijer (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: drs. J.G. ten Houten (tijdens vooroverleg), mr. E.M. van Rosmalen (bij de toetsing).

BIJLAGE 4

LIJST VAN INSPRAAKREACTIES EN ADVIEZEN

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie m.e.r.
1.	910805	Stichting Milieuwerkgroep Bergen	Siebengewald	910806
2.	910805	Instituut voor Natuur- en Milieuedukatie	Afferden	910806
3.	910722	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Heesch	910816
4.	910801	Maatschap Cuypers	Bergen	910816
5.	910801	Kinderen Tebarts	Afferden	910816
6.	910801	Maatschap Laemers	Bergen	910816
7.	910806	Een buurtbewoner	Bergen	910816
8.	910801	M. Laarakker	Afferden	910816
9.	910807	P.L.H. Maas	Bergen	910816
10.	910807	Maatschap Timmers- Van Alphen	Bergen	910816
11.	910807	Verkeersgroep dorpsraad	Afferden	910816
12.	910801	A. Pouwels	Bergen	910816
13.	910807	Vereniging Das & Boom	Beek-Ubbergen	910816
14.	910804	23 gelijkduidende inspraak- reacties		910816
15.	910911	Directeur Landbouw, Natuur en Openlucht recreatie in Limburg	Roermond	910916

Op de richtlijnen met betrekking tot varianten voor inrichting, uitvoering, gebruik en beheer is summier ingegaan. Niet alle daarin genoemde aspecten komen aan bod. De Commissie acht, gezien de faunistische waarden van het gebied, vooral het tijdstip van aanleg van belang; door geen werkzaamheden in het broedseizoen te verrichten, kunnen bijvoorbeeld nadelige effecten voor de avifauna worden beperkt. Vóór het kappen van bomen zou ook onderzocht moeten worden of deze (zomer- of winter)kolonies van vleermuizen bevatten.

Meest milieuvriendelijke alternatief

In het MER wordt alternatief 2 als het milieuvriendelijk alternatief beschouwd. De Commissie merkt het volgende op:

De Commissie stelde in haar advies voor richtlijnen dat het in de startnotitie gepresenteerde inrichtingsalternatief, waarbij de golfbanen zoveel mogelijk op de landbouwgronden worden aangelegd, niet zonder meer als het meest milieuvriendelijke alternatief kan worden aangemerkt.

In het MER is er toch voor gekozen geen holes in de bosgebieden aan te leggen, onder andere omdat het bos op nationale schaal hoog gewaardeerd wordt.

De Commissie heeft begrip voor deze benaderingswijze. Zij heeft er echter in de aanbiedingsbrief bij het advies voor richtlijnen op gewezen dat de beek in het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud wordt aangeduid als biologisch of geomorfologisch waardevolle beek. Daarom vindt de Commissie het jammer dat niet een alternatief is uitgewerkt waarin het beekdal wordt gespaard en enkele holes in het bos worden aangelegd. Dit zou dan gecombineerd kunnen worden met herstel van de natuurlijke waterhuishouding (situatie van voor de ruilverkaveling)⁴.

De afweging tussen de verschillende mogelijkheden kan nu door bevoegd gezag moeilijk worden gemaakt. Om de afweging te kunnen maken of aanleg van holes in het bosgebied al dan niet aanvaardbaar is gezien de optredende milieugevolgen, zou een volwaardige behandeling van een dergelijk alternatief noodzakelijk zijn. Pas dan kunnen de milieugevolgen van (beperkte) aantasting van het bosgebied worden vergeleken met de in het MER geschetste milieugevolgen van aanleg van de holes op cultuurgronden.

Overige aspecten

Het MER stelt dat gebieden met periodiek te hoge grondwaterstanden met behulp van drains zullen worden ontwaterd. De vraag hierbij is hoe lang de drains effectief zullen blijven, als deze maximaal 30 dagen per jaar water afvoeren (blz. 115 MER); hierbij valt te denken aan verstopping door beworteling.

4 Zie in dit verband ook inspraakreacties nrs. 1, 10 en 13 (bijlage 4).

3.3 Te nemen en eerder genomen besluiten

Het MER behandelt de besluiten en beleidsvoornemens en -documenten, die randvoorwaarden kunnen stellen aan het voornemen, in het algemeen goed.

Het MER stelt naar de mening van de Commissie ten onrechte dat alleen de bosgebieden op de kaart van de ecologische hoofdstructuur zijn aangegeven als kerngebied van de ecologische hoofdstructuur. Ook het beekdal zou daarvan deel kunnen gaan uitmaken bij de nadere uitwerking van het Natuurbeleidsplan.

3.4 Bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling

Algemeen

De beschrijving van de bestaande milieutoestand is globaal. Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling is helaas geen rekening gehouden met de situatie van voor de ruilverkaveling (zie richtlijnen).

Het studiegebied is voor wat betreft het grondwatersysteem niet afgebakend.

(Geo)hydrologie

De Commissie wil, voornamelijk naar aanleiding van de aanvulling op het MER, het volgende opmerken:

- het verband tussen waterstagnerende leemlagen en de grondwaterstand is onduidelijk als het freatisch oppervlak (ca. NAP +14,5 meter of lager) *beneden* deze lagen ligt (zie ook fig. 1 en 2). Of zijn boven de leemlagen schijngrondwaterspiegels waargenomen? Dit zou voor de vegetatie en fauna nogal van belang kunnen zijn.
- is het freatisch vlak, dat in fig. 2 en 3 (en 5 en 6) is getekend, gebaseerd op de grondwaterstanden die tijdens de 12 boringen zijn waargenomen? Zo ja, hoe maatgevend zijn deze grondwaterstanden dan? (Hoe verhouden de waarnemingen zich tot de grondwaterstanden die omstreeks die tijd zijn gemeten in de peilbuizen nrs. 7, 9, 20 en 26? Zoals het MER al stelt, lijken de gemeten standen laag in vergelijking met de door TNO opgegeven tijdstijghoogten).
- Het is niet duidelijk waarop de conclusies over grondwaterstromingen zijn gebaseerd. Indien dit de grondwaterstanden zijn die tijdens de 12 boringen zijn gemeten, hoe representatief zijn zij dan, gezien het hiervoor opgemerkte?
- Er wordt vaak verwezen naar rapporten van Van Droffelaar. Het zou beter geweest zijn als representatieve delen van deze rapporten in een bijlage waren opgenomen.

Aan het College van Burgemeester
en Wethouders van Bergen
Postbus 140
5854 ZJ Bergen (L)

uw kenmerk

-

uw brief
9 juli 1991

ons kenmerk
U1229-91/Ro/yh/270-101

onderwerp
Toetsingadvies over het MER
Golfresort Sterna Bergen

Utrecht,
27 oktober 1991

Geacht College,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid advies uit te brengen over de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) Golfresort Sterna te Bergen.

Hierbij bied ik u overeenkomstig artikel 41z van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne het advies aan van de Commissie.

In het advies komt de Commissie tot de conclusie dat het MER voldoende informatie bevat om het bestemmingsplan te kunnen wijzigen. Niettemin zijn er een aantal punten, waaraan naar haar mening aandacht moet worden besteed bij de verdere besluitvorming over en de uitvoering van het voornemen. Hiervoor verwijs ik u naar hoofdstuk 2 van het advies.

Ik vraag uw bijzondere aandacht voor het volgende.

1. In het MER wordt ervan uitgegaan dat de berekening van de golfbaan plaatsvindt met oppervlaktewater, dat in buffervijvers wordt opgeslagen. De Commissie maakt hierover in het advies een aantal opmerkingen.
Het gebruik van grondwater maakt geen deel uit van de voorgenomen activiteit; het MER geeft hierover dan ook geen informatie.
Gezien de slechts indicatieve beschrijving in het MER van de (geo)hydrologische situatie is de Commissie van mening dat indien zou worden besloten gebruik te maken van grondwater (als het gebruik van oppervlaktewater uit de buffervijvers niet mogelijk mocht zijn) er sprake is van een wijziging in de voorgenomen activiteit, die aanpassing van het MER noodzakelijk zal maken. Met name zal in

dat geval de invloed van deze activiteit op de geohydrologische situatie diepgaand moeten worden beschreven en zal de mogelijke beïnvloeding hierdoor van de ecosystemen moeten worden vastgesteld.

2. Het MER richt zich vooral op de golfbaan en beschrijft daarvoor een principe-opzet. Over de precieze inrichting en het beheer van de golfbaan geeft het MER weinig informatie.

De Commissie is medegedeeld dat bevoegd gezag terzake een beheersovereenkomst met de initiatiefnemer zal afsluiten.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de besluitvorming over het voornemen. Zij zal, vooral met het oog op het onder punt 1 genoemde, graag vernemen op welke wijze u daarbij met de in het MER beschreven alternatieven en milieugevolgen rekening heeft gehouden. Ook zou zij graag op de hoogte blijven van de wijze waarop de evaluatie zal plaatsvinden en het tijdstip van verslaglegging daarvan.

dr. H. Cohen,
voorzitter